

Aito avioliitto ry
PL 155
001711 Helsinki

Kirjelmäanne 6.1.2016

Vastaus yhdistyksenne kirjelmään koskien Opetushallituksen opasta *Tasa-arvotyö on taitolaji*

Yhdistyksenne on huolestunut Opetushallituksen oppaassa *Tasa-arvotyö on taitolaji* käytetyistä käsitteistä ”sukupuoli” ja ”sukupuolen moninaisuus” sekä kokee valittujen käyttötapojen voivan aiheuttaa hämmennystä.

Vastauksenaan kirjelmäanne Opetushallitus toteaa seuraavaa:

Yleistä

Uudet perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet annettiin 22.12.2014. Perusteiden valmistelun aikana seurattiin meneillään olevaa tasa-arvolain täydennyksen valmistelua. Tasa-arvolakia täydennettiin 30.12.2014.

Oppaassa käytetty terminologia noudattaa tasa-arvolain (HE 19/2014) yksityiskohtaisissa perusteluissa (mm. sukupuoli, sukupuoli-identiteetti, sukupuolen ilmaisu) sekä perusopetuksen perusteissa ilmaistua terminologiaa (mm. sukupuolitietoinen opetus, sukupuolen moninaisuus).

Opetushallitus järjesti 24.5.2015 opasluonnoksen pohjalta työpajan, johon se kutsui 24 asiantuntijaa eri organisaatioista. Työryhmän jäsenten lisäksi tekstien laadintaan ja arviointiin ovat osallistuneet useat työryhmän jäsenten taustaorganisaatioiden eli Opetushallituksen, tasa-arvovaltuutetun toimiston sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tasa-arvoyksikön virkamiehet.

Käsitteet ”sukupuoli”, ”sukupuoli-identiteetti” ja ”sukupuolen moninaisuus”

Suomessa jokaiselle rekisteröidään syntymässä henkilötunnus, josta ilmenee henkilön virallinen, juridinen sukupuoli. Rekisterissä kaikki ovat miehiä tai naisia. Suomessa ei ole käytössä käsitettä ”kolmas sukupuoli” eikä sitä käytetä myöskään oppaassa, mutta tasa-arvolain perusteluissa nimetään ja kuvataan sukupuolivähemmistöjä.

Ihmisen sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan. Sukupuoli-identiteetti on yksilöllinen, syvä ja pysyväisluonteinen kokemus. Useimpien ihmisten sukupuoli-identiteetti on sama kuin hänen juridinen sukupuolensa.

Virallinen kahtiajako ei vastaa kaikkien kokemusta sukupuolestaan. Osa naisiksi tai miehiksi rekisteröidyistä ei koe juridista sukupuoltaan omakseen. He siis kokevat sukupuoliristiriitaa. Jotkut miehiksi rekisteröidyistä kokevat olevansa identiteetiltään naisia ja jotkut naisiksi rekisteröidyistä miehiä. Tätä

nimitetään transsukupuolisuudeksi. Henkilö voi myös kokea olevansa sukupuoli-identiteettiä osittain nainen ja osittain mies. Tätä sukupuoli-identiteettiä voidaan kuvata Suomessa ilmaisulla transgender tai muunsukupuolinen. Sukupuolen ilmaisu on yksilöllistä. Transvestiiteillä on toisinaan tarve ilmaista pukeutumisellaan tai muilla tavoin eri sukupuolta kuin mitä he juridisesti ovat. Intersukupuolisella henkilöllä sukupuolta määrittelevät fyysiset ominaisuudet eivät ole synnynnäisesti yksiselitteisesti miehen tai naisen.

Käsite ”sukupuolen moninaisuus” kattaa monenlaiset naiset ja tytöt sekä miehet ja pojat sekä sukupuolivähemmistöt, moninaiset sukupuoli-identiteetit sekä sukupuolen ilmaisun erilaiset tavat.

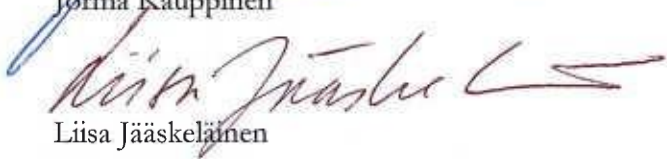
Lopuksi

Sukupuolten tasa-arvoa edistettäessä on tärkeää varmistaa, että koulussa on tilaa erilaisille tytöille ja pojille sekä niille lapsille, jotka eivät koe olevansa syntymässä määriteltyä sukupuolta. Tasa-arvoissa velvoitetaan ennalta ehkäisemään sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää sekä ottamaan huomioon tämä oppilaitoksen tasa-arvosuunnitelmassa. (Tässä yhteydessä ei kuvata muita tasa-arvolain oppilaitoksen tasa-arvosuunnittelulle asettamia tavoitteita.)

Johtaja

Jorma Kauppinen

Opetusneuvos

Liisa Jääskeläinen

JAKELU

Opastyöryhmä

TIEDOKSI

Pirkko Nuolijärvi, Kotimaisten kielten keskus
Salli Kankaanpää, Kotimaisten kielten keskus
Ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen, Opetus- ja kulttuuriministeriö
Puheenjohtaja Olli Luukkainen, Opettajien Ammattijärjestö OAJ ry
Puheenjohtaja Matti Sippola, Suomen Luokanopettajat ry
Puheenjohtaja Anitta Pakanen, Lastentarhanopettajaliitto LTOL